

Kıbrıs barış süreci iyi gidiyor, ancak karşılaşılan güçlükler var

Başarısızlığın doğuracağı sonuçların küçük çaplı olacağını düşünmek "hata" olur

Lefkoşa, 11 Eylül 2009
HEMEN YAYINLANMAK ÜZERE

The Elders heyetinin Ankara, Atina ve Kıbrıs'ı kapsayan dört günlük ziyareti sona erdi. Gittikleri yerlerde tüm resmi yetkililerin Kıbrıs sorununun çözümüne ilişkin olarak istekli ve hevesli oldukları gözlemlendi. Kıbrıs'a vardıklarında Kıbrıs Rum Kesimi lideri Demetris Christofias ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti lideri Mehmet Ali Talat adada uzun yıllardır devam eden ayrılığın sona erdirilmesine yönelik müzakerelerin ikinci aşamasında bulunuyordu.

Norveç Eski Başbakanı Gro Brundtland yaptığı açıklamada, "Kıbrıs'ı adil bir anlaşma ile tekrar bir araya getirmeye çalışan bu iki cesur lider bize cesaret ve ilham vermiştir," diye konuştu. Brundtland sözlerine; "Müzakereler olumlu gidiyor ve artık sürecin daha hızlı ilerleyeceğini umut ediyoruz," diye devam etti.

Diğer yandan bölgeyi ziyaret eden iki *the Elders* üyesi Dr Brundtland ve Lakhdar Brahimi, bölgede başarılı bir sonuca ulaşılması konusundaki şüpheli yaklaşımların kendilerini endişelendirdiğini ve hayal kırıklığına uğrattığını ifade ettiler.

"Hiçbir sorun çözülemez değildir," diyen Lakhdar Brahimi: "Gerek Yunan ve Türk tarafları gerekse de Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türklerden duyduğumuz çözüm istedikleridir. Yine de bölgesel yönetimlerin ve büyük çoğunluğun istemesine rağmen, tüm taraflarda pek çok kişiden Kıbrıs sorununun çözüme kavuşturulması konusunda şüpheli yaklaşımlarla da karşılaştık," açıklamasını yaptı.

The Elders üyeleri, Kıbrıs sürecinin başarılı olabilmesi için başta adadaki insanların olmak üzere bölgenin ve uluslararası toplumun desteğine ihtiyaç duyulduğunu ifade ediyor.

Kıbrıs'ın önemsiz olduğu ve devam eden birleşme görüşmelerinin başarısız olması halinde sonuçlarının küçük çaplı olacağını düşünmenin hata olduğu konusunda uyarıda bulunuyorlar. Adadaki mevcut durum barış durumu olmadığı gibi sürdürülebilir de değildir.

The Elders'a göre şu anda geçerli olan özel koşullar sadece sınırlı bir fırsat penceresi anlamına geliyor. Brahimi: "Bir sorunun çözümü genelde doğru zamanlamaya, doğru insanlara ve ödün verme isteğine bağlıdır. Şu anda aynı yöne doğru gidiliyor ama bu çok

uzun sürmeyecek. Önümüzdeki aylar Avrupa'daki son duvarı yıkmak için önemli aylar olacak," dedi.

İnsanlar ve barış

Liderler bir anlaşmaya varabilirse sonucu kuzey ve güneyde referanduma sunmak zorunda kalacak; bu da sürdürülebilir barış için halk desteğinin şart olduğu anlamına geliyor. Kamuoyu yoklamaları her iki toplulukta da çoğunluğun çözüm istediğini ancak aynı zamanda mevcut sürecin başarılı olacağına da inanmadıklarını gözler önüne seriyor. Barış sürecine geniş halk desteği ve katılımı şarttır.

The Elders üyeleri, Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplulukları arasındaki iletişimi geliştirmek için olağanüstü çabalar gösteren, ancak kendilerine resmi olarak pek fazla destek verilmediğini ve basında yer alamadıklarını ifade eden bazı kişilerle bir araya geldi. İkili toplumsal sorunlar üzerinde çalışan gruplar da Kıbrıs'taki pek çok basın kuruluşunun her iki taraftaki ön yargılar üzerinde fazla durarak sürekli bunu gündeme getirmesinden dolayı endişe duyduklarını ifade ettiler.

Şu anda kadınların barış sürecindeki rolü çok sınırlı ve kamusal yaşamdaki katılımları da her iki toplumda da düşük seviyelerde kalıyor. *The Elders*'in görüştüğü adanın önde gelen kadınları, adanın geleceği ile ilgili tartışmalara daha fazla kadının katılmasını sağlamak amacıyla cinsiyet istişare grupları oluşturulmasının yararlı olacağını görüşünü paylaşıyor.

İletişim eksikliği güvensizliği tetikliyor

Küreselleşen dünyada birbirinden kasıtlı olarak uzaklaştırılan toplumlar olduğunu bilmek çok şartıcı, ancak pek çok Kıbrıs Rumu ve Kıbrıs Türkü için durum budur. Özellikle de Kıbrıslı Rum yetkililerle Türk yetkililerin arasında iletişim bulunmuyor.

Dr. Brundtland: "Dikkatimizi çeken, uzun yıllar devam eden iletişimsizliğin şüphe ve güvensizliği inanılmaz boyutlara ulaştırmış olmasıdır. Sadece adadaki iki toplum arasında değil, Kıbrıslı Rumlarla Türkiye arasında da yanlış anlaşılmalara, güvensizlik ve korku var. Sürdürülebilir barış için bu yabancılaşmanın üstesinden gelmenin ve insanlar arasında güven yaratmanın yolları aranmalıdır," diye konuştu.

Sayın Brahimi, "Karşılıklı bilgi eksikliği sorun yaratıyor. Hiç karşılaşmamış kişilerin bir çözüm bulmak için birlikte çalışması da zor," dedi.

The Elders'in konuya ilişkin görüşleri şu şekildedir:

- Kıbrıs'ın kendisi ve bölge genelinde istikrar, güven ve refahın sağlanması için Kıbrıs'a ilişkin çözüm şarttır. Mevcut durum barış hali olmadığı gibi sürdürülebilir de değildir.
- Müzakereler olumlu gitmektedir ancak daha hızlı ilerleme kaydedilmesi, yerel ve uluslararası desteğin artırılması gerekmektedir. Kıbrıs halkı, Yunanistan ve Türkiye ile AB ve BM tarafından Kıbrıs'ın birleştirilmesine yönelik kapsamlı bir çözüm bulunmasına ilişkin çabaların iki katına çıkarılmasını umut ediyoruz.

- Kadınların barış sürecindeki rolü sınırlıdır. Gelecekteki yapılarda cinsiyet sorunlarının da dikkate alınması için kadınların sürece daha fazla dahil olması gerekir.
- Anlayış ve güven oluşturmak amacıyla iki Kıbrıs toplumu ile Türkiye ve Yunanistan arasında daha fazla etkileşim olması için teşvik ve destek sağlanmalıdır.

*The Elders'*ın ziyareti

Gro Brundtland ve Lakhdar Brahimi, *the Elders'*ın CEO'su Mabel van Oranje eşliğinde 8-11 Eylül 2009 tarihlerinde Ankara, Atina ve Kıbrıs'ı ziyaret etti. Müzakerelerin başladığı Ekim 2008'de yaptıkları ziyaretin ardından bu, *the Elders'*ın bölgede gerçekleştirdiği ikinci ziyaret oldu.

The Elders Ankara'da Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek ve Baş müzakereci Devlet Bakanı Egemen Bağış ile görüştü. Atina'da Dış İşleri Bakanı Dora Bakoyannis ve PASOK Başkanı George Papandrea ile temaslarda bulunuldu. Kıbrıs'ta ise Rum Kesimi lideri Demetris Christofias, Türk lideri Mehmet Ali Talat ile BM temsilcileri Alexander Downer ve Tayé-Brook Zerihoun ile görüşüldü. Bu üç yerde siyaset uzmanları, düşünce kuruluşu temsilcileri ve yorumcular dahil olmak üzere fikir liderleriyle de görüşmeler yapıldı. *The Elders* Kıbrıs'ta siyaset, sivil toplum, iş hayatı, gazetelerin ve akademik dünyanın önde gelen kadın üyeleriyle, geçmişin acı hatıralarını ve mirasını da ele alarak uzlaşmayı teşvik eden Kıbrıslılarla, anlaşmazlığın kurbanlarını ve kayıp kişileri temsil eden resmi kuruluşlar ve diplomatik çevrelerle de toplantılar düzenledi.

The Elders Hakkında

The Elders, Nelson Mandela tarafından bir araya getirilmiş, barışın sağlanmasını desteklemek, insanların acı çekmesine neden olan temel etmenlerin ortadan kaldırılmasına yardımcı olmak ve ortak insani değerleri teşvik etmek amacıyla etki ve deneyimlerini toplu olarak sunan saygın küresel liderlerden oluşan bağımsız bir gruptur.

The Elders grubu, Kofi Annan, Ela Bhatt, Lakhdar Brahimi, Gro Brundtland, Fernando Henrique Cardoso, Jimmy Carter, Graça Machel, Mary Robinson, Desmond Tutu (Başkan) ve Muhammad Yunus'tan oluşmaktadır. Nelson Mandela ve Aung San Suu Kyi *the Elders* 'ın onursal üyeleridir.

*The Elders'*ın çalışmaları hakkında daha fazla bilgi için: www.theElders.org